

ЗЕМЛЕВПОРЯДНИКИ ЗМІЦНЮЮТЬ КОРДОН

На сторожі наших рубежів стоїть прикордонна служба, але успіхи військовослужбовців напряду залежать від підтримки цивільних партнерів — зокрема, землепорядників. Бо кордони проходять не у повітрі, а там, де можна поставити смугасті стовпчики із Державним Гербом України. А ті стовпчики реально розмістити, коли землепорядники прокладуть на місцевості лінію розмежування між нашою та сусідніми країнами. Зрозуміло, що сьогодні найбільше хочеться відмежуватися від «північного сусіда», точніше, сусідки. Бо нічого хорошого від неї вже давно ніхто не чекає: у кращому випадку, якогось чергового «гуманітарного конвою», який не має нічого спільного із допомогою цивільному населенню.

ГІРШЕ, НІЖ ЗМІІНИЙ

У попередні роки Україні вдалось досягти територіально-земельного порозуміння з усіма державами, з якими вона межує. Навіть з Румунією, незважаючи на острів Зміїний. І лише північна сусідка продовжувала вишукувати проблеми, гальмуючи процеси делімітації та демаркації міждержавного кордону. Тепер зрозуміло, чому: події у Криму та на Донбасі дають відповіді на всі запитання.

До початку війни створена спільна українсько-російська комісія погодила лінію розмежування лише на території Чернігівської та Сумської областей. Згідно зі звітом тодішнього голови Державної прикордонної служби України Миколи Литвина, станом на початок 2014 року у цих двох областях нанесли знаки розподілу на 372-х кілометрах кордону. Тим часом, загальна довжина лінії кордону між Україною та Росією становить 2295 км, з яких 1974 км суходолу.

Відтак, після більш як 20-річних «прикордонних» перемовин із Росією, які мало чим увінчалися,

українська влада в односторонньому порядку прийняла рішення завершити важливу роботу. Кабінет Міністрів ініціював проект «Стіна», який має надійно захистити українську територію від агресії із північно-східного напрямку. Тепер мова йде вже не про звичайну прикордонну смугу між двома державами, а про своєрідну лінію оборони із побудованими на ній захисними огорожами, фортифікаційними та інженерними спорудами, оснащеними сучасними електронними пристроями.

ГОЛОВНИЙ ПРІОРИТЕТ

Значна частина україно-російського кордону — понад 578 км — проходить територією Сумщини.

— Зміцнення кордону з Росією належить сьогодні до найважливіших державних пріоритетів, і наша служба покликана відіграти у цьому одну з відповідальних ролей, — говорить виконуючий обов'язки начальника Головного управління Держгеокадастру в Сумській області Дмитро ГЛУЩЕНКО.

— На нас покладено роботи із землеустрою, виконання геодезичних, топографічних, гідрографічних та інших завдань. Раніше землевпорядні організації на території області проводили роботи щодо виготовлення документів на право власності на ділянки. Громадянам та юридичним особам видавалися державні акти, але при цьому не було створено повного вказівника всіх кадастрових планів, що відображають земельні ділянки в єдиній системі координат. Тому землевпорядною службою вже давно створені графічні матеріали у паперовому вигляді у масштабі 1:10 000. Всі документи переведено в електронний варіант. Сформовано альбоми планів використання земель на основі матеріалів землевпорядної документації, аерофотозйомок, космічних зйомок. Використано дані проведених нами польових обстежень. Ці матеріали й стали основою при складанні графічного проекту демаркації державного кордону, — підсумовує Дмитро Глущенко.

ГОЛОВНА КОМПЕНСАЦІЯ — БЕЗПЕКА

Із Російською Федерацією на Сумщині межують аж 8 районів: Середино-Будський, Ямпільський, Глухівський, Путивльський, Білопільський, Краснопільський, Великописарівський та Сумський. Фахівці проаналізували землекористування у прикордонній зоні, склали перелік розташованих тут ділянок. Головні управління Держгеокадастру та Держземагентства в області розпоряджаються лише ділянками, що належать до державної власності. Щодо них, прикордонникам вчасно були надані всі необхідні матеріали — зокрема, викопіювання цих земель. Тепер готуються дозволи на виготовлення проектів землевідведення.

Зараз працівники райдержадміністрацій та сільських і селищних рад проводять роз'яснювальну ро-

боту серед власників та місцевих жителів, адже чималі площі, що не належать до державної власності, невдовзі також використовуватимуться для суспільних потреб. Уздовж кордону на 50-метровій смузі будуватимуть укріплення та інші споруди. Ділянки, на яких розташуються прикордонні об'єкти, або викуповуватимуть у власників, або, можливо, вилучатимуть за рішеннями судів. Такі випадки цілком можливі: коли на карту ставиться безпека держави, все інше відсувається на задній план. Однак на сьогодні, запевнили у Головному управлінні Держземагентства в області, випадків вилучення земельних ділянок для потреб кордону через суд ще не було. У Сумській облдержадміністрації поінформували, що місцеві землекористувачі та землевласники прекрасно розуміють ситуацію. Переважна більшість — люди свідомі, налаштовані патріотично. Дехто добровільно відмовляється від ділянки на користь держави, не вимагаючи за це ніякої компенсації. Бо головна компенсація — це безпека та спокій, які посиляться після зміцнення кордону з Росією.

ПОТРІБЕН ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХІД

Складено ретельний перелік усіх ділянок, через які пройде 50-метрова охоронна смуга — із зазначенням їхніх площ, номерів, кадастрових номерів, цільового призначення. Сільські ради підготували дані про місцезнаходження власників і орендарів. У деяких випадках доведеться шукати спадкоємців власників, а це дуже непросто.

Ми запитали у керівника Держгеокадастру в області, скільки всього ділянок на Сумщині потрапили, так би мовити, до сфери інтересів прикордонної служби.

— Самих лише ділянок, що перебувають у приватній власності, маємо близько 1,5 тисячі, — відповів Дмитро Сергійович.

Дмитро ГЛУЩЕНКО

Валентина ПЕЛИХ

— Лінія, на якій розташуються об'єкти прикордонної охорони, проляже також землями, що належать до лісового та водного фондів. Як вирішуються питання землевідведення із цими відомствами?

Це питання деталізує перший заступник начальника Головного управління Держземагентства в Сумській області Валентина ПЕЛИХ. Роботу з будівництва на Сумщині «смуги прикордонної охорони» координує особисто голова облдержадміністрації Микола Ключко, і Валентина Миколаївна вже побувала на кількох нарадах, що відбулися під головуванням губернатора.

— Наприклад, треба вилучити ділянку з лісовими насадженнями і передати її прикордонникам, — говорить Валентина Миколаївна. — Державна прикордонна служба повинна звернутися із цим питанням до обласного управління Держлісгоспу, а той — до відповідного департаменту у Києві. Коли дається нотаріальна згода на вилучення цієї ділянки, починається виготовлення проекту землеустрою. Здійснюються вирубки для встановлення прикордонних знаків. У таких ланцюжках нерідко виникають «нестиковки», і голова облдержадміністрації оперативно у них втручається, аби пришвидшити справу. Бо на нарадах присутні представники всіх причетних до справи структур, і це економить час і спрощує ситуацію.

На такі наради облдержадміністрація запрошує і представників інших регіонів, де, на думку губер-

натора, накопичили той чи інший досвід. Тим досвідом гості діляться із господарями. Хоча, звичайно, і сумчанам є чим поділитися з колегами. Бо типових матеріалів, типових ситуацій практично не існує: кожна земельна ділянка потребує «індивідуального підходу».

ОХОРОНЯТИМУТЬ НАДІЙНІШЕ

Про масштаби робіт, які треба виконати на Сумщині, аби убезпечитися від агресивного сусіда, розповів колишній начальник Сумського прикордонного загону полковник Дмитро ІЛЬЧИН-СЬКИЙ. Обсяги — більш ніж вагомі. На ділянці, крізь яку можуть вдертися ворожі танки, копають 45-кілометровий рів глибиною 2 м і завширшки 4 м, на інших ділянках — 55 км не такого широкого і

не такого глибокого рову. Вздовж кордону проляже 323 км контрольно-слідових смуг, 35 км інженерних загороджень, кілька кілометрів траншей. Прокладуть 420 км доріг із твердим покриттям, збудують 11 металевих спостережних веж, 49 бліндажів, 221 окіп та 160 інших вогневих позицій. Значна частина робіт вже виконана.

Зрозуміло, що охоронні об'єкти не можуть знаходитися у повітрі: їх будують на землі. І будують законно, після того, як з'являються всі необхідні для цього документи та дозволи. Ось чому для прикордонників так важлива оперативність, яку можуть чи не можуть демонструвати землевпорядники. Втім, нарікань на них поки що немає, бо держслужбовці — для того і держслужбовці, аби правильно розрізняти державні пріоритети.

Володимир ЧЕРНОВ
Фото автора

ДЕРЖГЕОКАДАСТР ІНФОРМУЄ

В УКРАЇНІ БУДЕ СТВОРЕНА СИСТЕМА СУЧАСНИХ РЕФЕРЕНЦНИХ СТАНЦІЙ

Держгеокадастр працює над створенням національної мережі референцних станцій, яка дозволить досягти сантиметрової точності вимірів у реальному часі. Проект реалізується в партнерстві з Картографічною службою Королівства Норвегія — Statens Kartverket

Система сучасних референцних станцій забезпечить точність вимірів та визначення просторового знаходження об'єктів, зокрема — меж земельних ділянок. Про аспекти реалізації проекту йшлося на зустрічі Голови Держгеокадастру Максима МАРТИНЮКА з представниками Картографічної служби Королівства Норвегія, в партнерстві з якою проводиться ця робота.

На сьогодні в Україні немає єдиної геодезичної системи, що призводить до помилок в Державному земельному кадастрі та унеможливує обмін референцними даними з сусідніми країнами — членами ЄС.

Сторони ведуть переговори про надання Норвегією близько 20 референцних станцій, на базі яких буде апробовуватися дієздатність системи. Згідно з умовами співробітництва, формується Керуючий комітет, який буде приймати всі менеджерські рішення щодо реалізації проекту. Єдиним власником результатів проекту та поставок є Держгеокадастр.

«Ми плануємо подальший розвиток інформаційних технологій у сфері управління земельними ре-

сурсами та використання сучасних рішень для проведення топографо-геодезичних робіт. Створення державної системи референцних станцій є невід'ємною складовою цього процесу, — зазначив Голова Держгеокадастру Максим Мартинюк. — Враховуючи можливе зняття мораторію на продаж земель сільгосппризначення та запуск ринку, створення системи опорних станцій для вимірів та формування коректних карт власності є безумовним пріоритетом».

Наразі розробляється бізнес-план Проекту і прораховуються технічні механізми включення до системи станцій, які вже є в Україні, та станцій, про надання яких ведуться перемовини з іншими країнами, їх співставність та можливість інтеграції. Також, на думку експертів, є необхідність оновлення розробленої раніше карти майбутнього розташування станцій та іншої документації з урахуванням геополітичних та оборонних факторів.